

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ф.н. Мария Грозева-
Минкова, НБУ,

за доц. д.ф.н. Снежанка Петрова Бойчева, участник в конкурс за заемането на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 2.1.

Филология

1. Обща информация за конкурса

Конкурсът за заемането на академичната длъжност „професор“ - 2.1. Филология, (Литература на народите на Европа, Азия, Африка, Америка и Австралия - Немска литература) е обявен за нуждите на катедра *Германистика* към ФХН в ДВ, бр. 4/14.01.2020 г. и е проведен при спазване на условията и реда, посочени в законовите разпоредби и *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности* в ШУ „Епископ Константин Преславски“.

Единствен кандидат в конкурса е доц. д.ф.н. Снежанка Петрова Бойчева. Подадените документи са без пропуски и прегледът им показва, че кандидатката отговаря на законовите условия за заемане на академичната длъжност.

За участие в конкурса доц. д.ф.н. С. Бойчева е представила общо 19 научни труда, от които 1 монография, 1 глава в колективна монография, 2 учебника, 1 помагало и 14 научни статии. Приемат се за рецензиране всичките 19 научни труда, тъй като нито един от тях не повтаря публикации, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, академичната степен „доктор на науките“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“. Справката за покриване на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3. към научната и преподавателската длъжност „професор“ показва, че участничката в настоящия конкурс отговаря по всички показатели на изискванията на Закона за академичния състав. Трудовете на доц. д.ф.н. Бойчева са цитирани в изследвания на български и чужди автори: 19 са към публикациите, свързани с настоящия конкурс.

2. Кратки данни за кандидатката

Снежанка Бойчева е завършила специалност „Немска филология“ в СУ

„Св.Кл. Охридски“. Работила е преводач-екскурзовод и учител в средното училище. От 1992 г. започва работа в Шуменския университет, където преподава и до момента. През 2002 г. защитава дисертация на тема „Езикови пространства на мълчанието в текстовете на Томас Бернхард“, през 2007 г. заема научната длъжност „доцент“, а през 2017 г. получава академичната степен „доктор“ след защита на дисертационен труд на тема „Култури на паметта в литературата. За комунистическата диктатура в „българските“ романи на Илия Троянов, Димитър Динев и Сибиле Левичаров“.

Наред с това Снежанка Бойчева е ангажирана с ръководство на дипломанти и докторанти, с административни дейности като ръководител на катедра.

Член е на на Управителния съвет на Литературното сдружение „Й. В. Гьоте“ в България, както и на Управителния съвет на Съюза на германистите в България.

3. Учебно-педагогическата дейност

Преподавателският стаж на доц. д.ф.н. Снежанка Бойчева е над 28 години. Преминала е през всички нива на академичната кариера. В Шуменския университет чете лекции по Съвременна немска литература, Културна история на немскоезичните страни, Интеркултурна комуникация, Ксенология, литература и чуждост, Езикова философия (Витгенщайн), Мигрантска литература, Култури на паметта, Аспекти на идентичността в интеркултурния дискурс и др. Изнасяла е лекции в редица чуждестранни университети в Германия, Унгария, Австрия и Турция. За ангажираността на Сн. Бойчева с учебния процес свидетелстват издадените 2 учебника и 1 учебно помагало, участието ѝ в 2 национални, 2 международни и множество университетски образователни и научно-образователни проекти.

4. Оценка на научната дейност

Доц. д.ф.н. Снежанка Бойчева участва в настоящия конкурс със значителен брой трудове, публикувани след конкурса за заемане на академичната длъжност доцент през 2007 г. и след получаване академичната степен „доктор“ през 2017 г. Тук ще отбележа основните постижения в монографичното изследване „Свое и чуждо в един многолик свят. Интеркултурност и „образование“.“, УИ

„Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2020. Монографията е в обем 262 стр., включително 1 Приложение (80 с.). Структурирана е в 3 части, обобщение и библиография, включваща 112 заглавия научна литература на немски, английски и български език, 68 заглавия на анализирани от авторката художествени произведения и пътеводители. Основната цел, която кандидатката си поставя, е да разгледа формиращото личността взаимодействието между *свое* и *чуждо*. За целта тя избира оригинален подход, като анализира текстове от три наглед несъчетаеми жанра – есе, пътеводител и художествен разказ, които обаче се пресичат в срещата/сблъсъка с чуждостта/другостта – чрез личен опит, пътуване или четене на художествен текст. Резултатът е изследване, почиващо на емпиричен материал, което (1) представя основните теоретични модели по отношение на чуждостта/другостта; (2) предлага стратегии за преодоляването на културните бариери и стереотипи, които най-често са в основата на не-толерантността и ксенофобията; (3) анализира дихотомията *свое* : *чуждо* през погледа на автори, описващи междинността, живеещи и творещи в нея; (4) дава възможност за практическо осмисляне на теоретичните модели за межкултурна комуникация; (5) Конкретният материал, на който почива изследването, го прави интересно за всеки, изкушен от тази материя. Тези приносни моменти могат да бъдат открити и в част от представените статии, които се спират на отделни аспекти от тази проблематика (№ 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10). Въпросът, който бих задала на авторката, е дали за нея *другост* и *чуждост* са синоними, или тя прави разграничение между тях. Ако ги разграничава, какво съдържание влага в тях? Не съм съгласна и с твърде честото позоваване и оценяване на българското общество по културните измерения на Х. Хофстеде, критиките към които са не-малко и са добре известни.

В написаната от доц. д.ф.н. Сн. Бойчева глава *„Годишите разказват. За историческия дискурс в медията литературен текст“* (Илия Троянов: „Власт и съпротива. Роман“), от колективната монография *„Език, медии, култура във взаимодействие“* (УИ Шумен, ISSN: 2367-8348), е подложена на анализ ролята на литературата като медия на различни дискурси за преработването и преосмислянето на близкото историческо минало. Авторката ясно показва, как чрез своята многопластовост литературният текст

не само въвежда в атмосферата на епохата и показва сложността на обществените отношения, но и насърчава към размисъл, поставяне на въпроси и търсене на отговори. Статии № 2, 5 и студия № 4 добавят нови акценти в този дискурс, като разглеждат паметта за близкото минало през погледа на живелите в това време. Тук отново е показано, как литературният текст чрез индивидуалните разкази за битието и преживяванията на „малкия човек“ отправя послания за преосмисляне и трезв поглед.

Сред другите публикации, с които Сн. Бойчева участва в конкурса, ще отбележа ще отбележа статиите, разискващи диалога между културите чрез произведенията на автори-„мигранти“ (№. 1, 3 и 12). Общото и различното между съдбите им, межкултурният контекст, в който те работят, дават възможност за по-задълбочено вглеждане в собствената култура през призмата на другата и размяната между „свое“ и „чуждо“.

Висока оценка и особено внимание заслужават написаните от доц. д.ф.н. Сн. Бойчева учебници, защото тя е сред малкото университетски преподаватели, които са сторили това. Те от една страна са обобщение на изследователския и преподавателски опит на авторката, а от друга – негово ценно практическо приложение. Електронният учебник „Ксенология. Основни понятия и проблеми.“ (ISBN 978-954-577-748-6) е първият у нас в тази област. Изграден е от три модула и е предназначен за студентите от хуманитарните специалности и води от теоретичните модели към изграждането на умения за комуникативна компетентност в разнокултурна и многокултурна среда.

Другият учебник на Сн. Бойчева е „*Neue und neuere deutschsprachige Literatur. Aspekte der Moderne in ausgewählten deutschsprachigen Texten des frühen 20. Jahrhunderts.*“ (ISBN 954-577-115-1). Предназначен е за лекционния курс по съвременна немски литература в специалност „Германистика“. Наред с авторите и техните нови идеи, мотиви и образи се обръща внимание и върху социалните, политически и културни причини, довели до създаването на новите похвати. Ценното в учебника са разработените от Сн. Бойчева анализи на конкретни литературните текстове.

Заключение:

Документите и материалите, представени от доц. д.ф.н. Снежанка Бойчева **отговарят** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в

Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Кандидатката в конкурса е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след използването в конкурса за академичната степен „доктор“ и академичната длъжност „доцент“. На базата на теоретичните разработки са изготвени и учебници и учебни помагала приложими в различни области на университетското образование. Научната и преподавателската квалификация на кандидатката е несъмнена. Постигнатите резултати в учебната и научно-изследователската дейност съответстват на стандартите на академичната общност.

Обобщението на посочените приноси моменти в представените трудове показва, че в конкурса участва изследовател с безспорни приноси в областта межкултурната комуникация, ксенологията и съвременната немскоезична литература. Задълбочеността на разработки на Сн. Бойчева, прецизността и убедителността на представения анализ ми дават основание да предложа на Научното жури да даде **положителна оценка** на кандидатурата на доц. д.ф.н. Снежанка Петрова Бойчева за заемането на научната длъжност „**професор**“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, (Литература на народите на Европа, Азия, Африка, Америка и Австралия - Немска литература)“.

София, 20.04.2020

ЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д.ф.н. Мария Грозева-Минкова